

Vermekei Boglárka¹

A MAGYAR MINT IDEGEN NYELV TANTÁRGY TANÍTÁSA ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN – EGY JÓ GYAKORLAT BEMUTATÁSA

Abstract

The following paper is to present a good practice in primary educational setting and middle school (grades 1-8), which supports non-Hungarian children to improve their target language to a level where they can be integrated easily. This Hungarian as a Foreign Language programme, started in 2013, regulates what is to be taught during the lessons, however flexible enough to avoid the obstacles arising due to the fluctuation of students and teachers.

Keywords: *Hungarian as a foreign language, non-Hungarian children, primary and middle school, good practices*

Kulcsszavak: *magyar mint idegen nyelv, nem magyar anyanyelvű gyermekek, általános iskola, jó gyakorlat*

1. Bevezetés

A hatékony nyelvtanuláshoz szükséges a tanórák rendszeressége, a tananyag strukturáltsága, fokozatossága. A magyar mint idegen nyelv tanításához és a nem magyar anyanyelvű gyermekek sikeres integrációjához – tehát ahhoz, hogy a közismereti tantárgyakat magyar nyelven megértsék – egy olyan kidolgozott programra van szükség, amely szabályozza a tanulást, azonban elég rugalmas, hogy alkalmazkodni tudjon a bármikor Magyarországra érkező külföldi tanulókhöz és a tanári fluktuációhoz. A következőkben egy olyan általános iskolai magyar mint idegen nyelvi programot fogok bemutatni, ami megpróbálkozik ehhez a kettősséghez igazodni.

¹ Vermekei Boglárka doktorandusz hallgató, Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Alkalmazott Nyelvészet Doktori Program; vermekiboglarka@yahoo.com

2. Háttér

Jelenleg 36 nemzetiség és majdnem 600 gyermek tanul az Orchidea Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium (továbbiakban: Orchidea Iskola) épületeiben. Ez a sokszínűség és soknyelvűség nagy lehetőség, de nagy kihívás is egyben. Annak ellenére, hogy az iskola 2006-ban indult 16 tanulóval, akik közül alig volt magyar anyanyelvű – és a későbbiekben is jellemző volt a külföldi tanulók nagy aránya –, 2011-ig nem merült fel a magyar mint idegen nyelv tantárgy kérdése. A 2011/2012-es tanévben egy tanítónő vezetésével az iskola csatlakozott a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Együtthaladó programjához, melynek során migráns tanulóknak készült segédkönyveket próbálhattak ki a gyerekekkel. Ezenkívül úgynevezett „korrepetáló” órákon vettek részt a nem magyar anyanyelvű tanulók. Ekkor még egy épületben volt az általános és a középiskola, így a 9-10. évfolyamos tanulók is tanítói segítséget kaptak és alsós Együtthaladó könyvekből tanultak.

A legnagyobb problémát a „korrepetáló” órák rendszertelensége jelentette, mert így előfordult az, hogy néhány gyermek hetente többször kapott segítséget, mások azonban csak egyszer-egyszer. A tanulókat sokszor olyan órákról hozták ki, amiknek a heti óraszámuk egy volt. Ilyen volt például az angol nyelvű fizika óra, ahol a tanulók többsége a nyelvtudásuk magas szintje miatt kaphatott volna osztályzatot, így azonban a tanév végén több felső tagozatos és gimnazista tanulót nem lehetett lezárni, osztályozó vizsgát kellett tenniük. A másik problémát a szaktudás hiánya jelentette. Bár a tanítók mindent megtettek azért, hogy támogatást nyújtsanak, látszott, hogy a gyerekeknek nem korrepetálásra, hanem magyar mint idegen nyelv órára van szükségük.

3. A magyar mint idegen nyelv tanításának kezdetei

Az Orchidea Iskolában a magyar mint idegen nyelv tantárgy oktatásának elindulását akkorra tehetjük, amikor elkezdődtek a rendszeresen tartott és órarendben is megjelenő magyar mint idegen nyelv órák. A következő két tanévben sikerült elérni, hogy heti két, majd négy tanórán magyar mint idegen nyelv (továbbiakban: MID) órán vehessenek részt a felsős gyerekek, az alsósok és a gimnazisták pedig heti egy órán. Sajnos a gimnazisták óráját pár hét múlva törölték az órarendből. A MID órák magyar nyelv és irodalom, illetve a törökórák alatt voltak. Így kezdődött el 2013-ban a rendszeres magyar mint idegennyelv-oktatás. Az alsósokkal továbbra is folytatódott az Együtthaladó program, így ők több segítséget kaphattak, mint az idősebb tanulók. Még arra nem adódott lehetőség, hogy nyelvi szintenként külön csoportba kerüljenek a tanulók, de a MID órák már szerepelhettek az órarendben. Kezdetben a felsősök két órán tanultak magyarul, amik közül az egyik az összes, magyarul egyáltalán nem beszélő felsős tanuló együtt volt és szituációs feladatokat játszottak. A másik órájukon csak az azonos évfolyamba járó tanulók voltak együtt, így az életkoruknak megfelelő játékokkal, feladatokkal tanulhatták a magyar nyelvet.

A tanév végén szóbeli és írásbeli felmérésen vettek részt a gyerekek, amire egyrészt a szülők tájékoztatása miatt, másrészt pedig a MID tantárgy szükségességének bizonyítása végett volt szükség. A tanulók mind a négy alapkészségükről szöveges és százalékos értékelést is kaptak. A 8. osztályban sok volt ekkor a túlkoros gyermek, a főleg 16 éves kínai fiúk számára fontos volt az ECL nyelvvizsga-rendszer megismerése, így ők próbanyelvvizsgát írtak év végi felmérésként.

Magyar mint idegen nyelv
Tanév végi felmérés
 2014. június 2.-i A2-es próbanyelvvizsga eredményei

Név	Olvasott szövegértés	Hallott szövegértés	Íráskészség	Beszédkészség	Összesen
Átment az A2-es próbanyelvvizsgán					
aa	75%	90%	70%	92%	98%
bb	65%	80%	70%	96%	94%
cc	65%	70%	60%	100%	92%
dd	70%	85%	60%	84%	89%
ee	40%	50%	70%	100%	81%
ff	40%	80%	80%	68%	74%
A1-es szint					
gg	35%	60%	40%	72%	63%
hh	5%	60%	50%	80%	58%

1. ábra: a 2013/2014-es tanév év végi felmérésének eredményei (részlet)

2013 nyarán kidolgozásra került egy olyan MID tantervnek az alapja, amely nyelvi szintenként, készségenként és nyelvi komponensekként (szókincs, nyelvtan) tesz javaslatot a tananyag strukturálására. Mivel ekkor még a gimnáziumot és az általános iskolát egy egységnek tekintettük, a tervezet kiindulópontja a jelenleg akkreditált magyar mint idegen nyelv nyelvvizsgák (ECL, Origó) követelményeire alapultak, átdolgozva azt az életkori sajátosságoknak megfelelően. A témaköröknél például megjelölésre kerültek azok, amelyek általános iskolában még nem javasoltak, illetve bekerültek a gyermekek számára érdekesnek és hasznosnak tartottak is a listába. Ez a tervezet lett később a helyi tanterv alapja és az az irányvonal, ami alapján a MID tanárok haladni tudtak.

4. Magyar mint idegen nyelv tanítása általános iskolában

4.1. Helyi tanterv

A helyi MID tanterv kidolgozására 2014 nyarán került sor. A legnagyobb kihívást az jelentette, hogy egy olyan tantervet kellett kidolgozni, ami mindenben megfelel egy szabályos tantervnek, miközben elég rugalmas is ahhoz, hogy alkalmazni lehessen állandóan változó körülmények között.

A MID tantárgyra vonatkozóan nem sok rendelet és szabályozás létezik. Talán az egyetlen jól meghatározott része az érettségire vonatkozik. A 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet 6. § (6), amelyben azt szabályozzák, hogy kik tehetnek érettségi vizsgát magyar mint idegen nyelv tantárgyból. Ekkorra azonban már teljesen szétvált az általános iskola és a gimnázium, és bár még volt kapcsolat a két iskola között, csak az általános iskolában volt szükség a tanterv kidolgozására. Az általános iskolai MID oktatással kapcsolatban azonban nem sok mindenhez lehetett nyúlni.

A Nemzeti Alaptantervben (NAT, 2012) egyetlen, a látjegyzetben lévő bejegyzés utal a MID tantárgyra:

„A magyar mint idegen nyelv tantárgyi tartalmait – sajátos helyzete miatt – a kerettantervek külön szabályozzák. A tantárgy beemelése a közoktatásba azt a célt szolgálja, hogy a migráns és az idegen anyanyelvű diákok bármikor be tudjanak lépni a magyar közoktatás rendszerébe, és ott sikeresen tudjanak teljesíteni. [...] A magyar mint idegen nyelv egyrészt beilleszkedik az élő idegen nyelv műveltségi területbe, másrészt rugalmasan alkalmazkodik a diákok sajátos helyzetéhez, nyelvtudásához.” (NAT, 2012: 53)

Ebből megtudhatjuk, hogy az élő idegen nyelvekhez sorolták a tantárgyat, mégis felismerve a speciális helyzetét a kerettantervek külön szabályozzák. A MID Kerettanterv (2013) valóban létezik, és 1-12.évfolyamig szabályozza a követelményeket, csakhogy szinte semmiben sem különbözik egy másik idegennyelvi kerettantervtől. Ez több okból is problematikus:

- a) Évfolyamonként határozza meg a követelményeket: a Kerettanterv szerint három belépő szint létezik: az első, ötödik és a kilencedik évfolyam. Tudjuk, hogy ez a valóságban nem így történik. A külföldi tanulók bármikor érkezhetnek és bármelyik évfolyamba, de a legjellemzőbb a 3. és 7. évfolyam. Egy harmadikost nem tehetünk vissza első osztályba, de egy hetediket se 5. osztályba. Arra pedig egyáltalán nincs megoldás, hogy mi történik akkor, ha egy diák már magasabb nyelvi szinten kerül 5. vagy 9. osztályba.
- b) Bár a NAT (2012) kiemeli, hogy a tantárgy speciális helyzete miatt alkalmazkodik a tanulók igényeihez, illetve a cél, hogy ezek a gyerekek minél hamarabb integrálódjanak a magyar közoktatásba, ez mégsem jelenik meg a Kerettantervben.
- c) A nyelvi szinteket is ugyanúgy határozza meg, mint például az angol vagy német nyelv tantárgyaknál. Tehát a 4. évfolyamra a tanulóknak a Közös Európai Referenciakeret (KER) szerinti A1, 8. évfolyam végére az A2 és a 12. évfolyam végére pedig a

B1-es nyelvi szintet kell elérniük. A két tanítási nyelvű iskolákban egy tantárgy idegen nyelven való tanulásához minimum B1-es nyelvi szintet szoktak kérni (Nyelvi előkészítő, 2014), de minél magasabb szinten van egy tanuló, annál könnyebb a különböző tantárgyak idegen nyelven való tanulása. A KER nyelvi szintjeinek leírásában is az önálló nyelvhasználónál (B1-B2) jelenik meg először az iskolai nyelvhasználat (KER 3.3, 2014). A B1-es nyelvi szint 12. évfolyamon való elérése már túl késő, hiszen a többi tantárgyat magyar nyelven oktatják, amit a tanulónak meg kell értenie ahhoz, hogy sikeresen teljesítse az általános iskolai és gimnáziumi követelményeket.

Mivel a fent felsorolt NAT-on (2012) és a Kerettanterven (2013) kívül még a nem túl részletes Interkulturális pedagógiai program (2004) nyújthatott segítséget, más európai és tengerentúli alaptantervek is vizsgálatra kerültek. Érdekes volt látni, hogy 2012, vagyis a menekülthullám kezdete óta nem igazán készült új alaptanterv a vizsgált országokban (Németország, Ausztria, Spanyolország, Egyesült Királyság). A multikulturális országoknak, mint például Ausztráliának vagy Kanadának viszont már régóta szerepel egy-egy angol mint idegen nyelvvel kapcsolatos fejezet a nemzeti tantervében. Az ausztrál nemzeti tanterv (ACARA, 2014) például még abban is segítséget nyújt a közismereti tantárgyakat tanítóknak (matematika, természetismeret, történelem, angol nyelv), hogy évfolyamonként, nyelvi készségenként és szintenként leírja, mire figyeljenek a pedagógusok egy-egy témakör tanításakor és mi az, ami számonkérhető a tanulóktól. Mindezt érthetően és röviden foglalja össze, így gyorsan átolvasható és könnyen alkalmazható a mindennapi munkában.

A fent felsoroltakat figyelembe véve az Orchidea Iskola helyi tantervének első része a Kerettantervhez (2013) igazodva évfolyamonként került kidolgozásra, amit a MID tantárgy keretén belül tanítani tudunk a gyerekeknek azzal a kitételrel, hogy ez csak abban az ideális esetben működhet, ha a gyermek valóban 1. vagy 5. évfolyamon érkezik, minden más esetben a tanterv második része alkalmazandó. A második részben pedig nyelvi szintenként és komponensenként (nyelvtan, szókincs, kiejtés, témakörök és kultúra) lebontva található meg a tananyag a 2013-as tervezetre alapozva.

Bár a tanterv bizonyos körülmények (óraszámváltozás, tanárhiány) miatt nem mindig működhetett teljes mértékben, jó alapot biztosított a tanári fluktuáció miatt állandóan cserélődő pedagógusok munkájának.

4.2. A magyar mint idegen nyelvi program működése a gyakorlatban

A 2014/2015-os tanévben kezdett igazán beindulni a MID oktatása az iskolában. Ebben a tanévben érkezett hozzánk Kasikci Katalin, aki az ELTE hallgatójaként töltötte nálunk az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatát, majd a következő tanévtől magyar nyelv és irodalom, valamint MID tanárként az intézmény alkalmazottja lett. Az így kialakult két fős MID munkaközösségünkkel időnként a szintén pár fős magyar munkaközösség, néha az idegennyelvtanárok, máskor pedig a tanítók munkáját támogattuk. Bár minden év eleje bizonytalansággal indult, egyre nőtt a MID órák száma és egyre több gyermek tanulhatott magyar mint idegen nyelvet.

Tanév	2013/2014	2014/2015	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Csoportok száma	4 kezdő (A1)	4 csoportból: 3 kezdő (A1) 1 középhaladó (A2-B1)	7 csoportból: 4 kezdő (A1-A2) 4 haladó (B1-B2)	8 csoportból: 3 kezdő (A1) 4 középhaladó (A2-B1) 1 fejlesztő	11 csoportból: 4 kezdő (A1) 4 középhaladó (A2 - B1) 2 haladó (B1-B2) 1 fejlesztő (B2+)
Heti MID óraszám	2	4	5+2	5	5
A programban résztvevő tanulók száma	10	30	38	36	48

1. táblázat: A magyar mint idegen nyelv tantárgy óraszám, a csoportok száma és a tanulói létszám (2013-2019)

Sajnos mindig voltak olyan tanulók, akik kimaradtak a programból, de elmondhatjuk, hogy a 2014/2015-ös tanévvel kezdődően egy olyan rendszer alakult ki az Orchidea Iskolában, amely bemutatásra érdemes és talán jó gyakorlatként más intézményekben is átvehető lehetne. A következőkben ennek a gyakorlatnak a bemutatására kerül sor.

2014 óta minden augusztusban összeül a MID munkaközösség és megbeszéli a tantárgyfelosztást. Erre azért van szükség, mert a tanároknak több szakja is van, és aki egy adott osztályban magyar nyelv és irodalom tantárgyat tanít, ugyanabban az időben nem tarthat MID órát is. A MID órák ugyanis a magyar nyelv és irodalom órákkal párhuzamosan zajlanak. A gyermekeket tehát nem készségektantárgyokról hozzák ki, melyeken magyar nyelvtudás nélkül is jól elboldogulnak, hiszen ezek az órák jó alkalmat teremtenek az osztályközösségbe való beilleszkedésre. Nem is olyan tanóráról, amelynek az oktatási nyelve angol, hiszen sok tanuló az iskolába érkezésekor magas szinten beszéli a nyelvet, így az ezeken az órákon való részvétel nem jelent számukra gondot.

Augusztus végén sor kerül egy előzetes csoportbontásra is, bár a tanulók névsora szeptember végéig, októberig folyamatosan változik. A tanév folyamán érkező tanulók létszáma is jelentős, ezért évfolyamonként, esetleg két évfolyamonként legalább egy-egy kezdő csoport indul, hogy lehetőséget biztosítsunk az év közbeni csatlakozásra. Ez azt jelenti, hogy például az 5. és a 6. évfolyam magyar nyelv és irodalom órái egy időben folynak, miközben párhuzamosan egy 5-6.-os MID csoport is kap órákat. Ezenkívül természetesen a már nem kezdők számára is biztosítani kell a folytatás lehetőségét egy magasabb nyelvi szintet megcélzó csoportban.

MID – felső tagozat					
óra	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
1.					
2.		1.csoport 5-6.évf.		1.csoport 5-6.évf.	
3.		2.csoport 7-8.évf.			
4.				2.csoport 7-8.évf.	
5.	1.csoport 5-6.évf.		1.csoport 5-6.évf.		
6.	2.csoport 7-8.évf.		2.csoport 7-8.évf.		
7.					

2. ábra: 2014/2015-ös magyar mint idegen nyelv órarend

Szeptember első hetében a magyar nyelvi szintfelmérőt követően megtörténik a csoportok kialakítása a gyermekek nyelvi szintjét és életkorát figyelembe véve. A szintfelmérésen nem csak az új tanulók vesznek részt, hanem mindenki, mert a két hónapos nyári szünet alatt néhányan rengeteget fejlődnek, mások azonban egyáltalán nem használják a nyelvet, így sokat felejtenek. A tanárok a csoportjaikat látva és hozzájuk igazodva készítik el a tanmeneteiket még ugyanebben a hónapban.

Az óraszámok a következőképpen alakulnak: 2-4.évfolyamon heti hat órában kapnak a gyerekek nyelvi felzárkóztatást. Ez azt jelenti, hogy a 6 MID óra mellett heti kettő magyarórán a magyar anyanyelvű osztálytársaikkal vannak. Az alsó tagozaton gondot jelent, hogy a MID tanárok módszertani képzésén elsősorban a felnőtt és fiatal felnőtt korosztály tanításáról esett szó, valamint középiskolai tanárként az alapszakjukon sem volt olyan kurzusuk, amelyen az alsó tagozatos korosztállyal foglalkoztak volna. A tanárok ezért rengeteg energiát fektetnek saját maguk képzésébe és néhány tanítóval összedolgozva készülnek a tanóráikra.

A felső tagozaton (5-8.évfolyam) kezdetben heti öt MID órát és két – törökóra alatti – gyakorló vagy fejlesztő órát kaptak a nem magyar anyanyelvű gyerekek. Az öt órán egy képzett MID tanár tanította a csoportokat, a heti két fejlesztésen pedig általában egy magyar nyelv és irodalom szakos pedagógussal tanulhattak. Azok, akik már jól (B1-B2-es nyelvi szinten) beszéltek magyarul, bejártak a magyar nyelv és irodalom órára, mellette pedig heti két órában kaptak külön kiscsoportos fejlesztést. Ez a módszer nagyon bevált: tapasztalataink szerint a tanulók két év MID órán való részvétel után már csak a heti két óra fejlesztésre jártak, így könnyebben megbirkóztak a nyelvtan és

irodalom, valamint a többi magyarul tanított tantárgy kihívásaival. Sajnos az iskolában a török nyelv oktatásának megszűnésével (2017), illetve a tanárok felvételének megszorításával a tavalyi tanévben nem volt lehetőség a tanulók fejlesztésre, és a 2018/2019-es tanévben is csak a 7. és 8. évfolyamnak lehetett fejlesztő órája. Jelenleg tehát 5-6. évfolyamon heti öt MID, 7-8. évfolyamon heti öt MID és két óra fejlesztés biztosított.

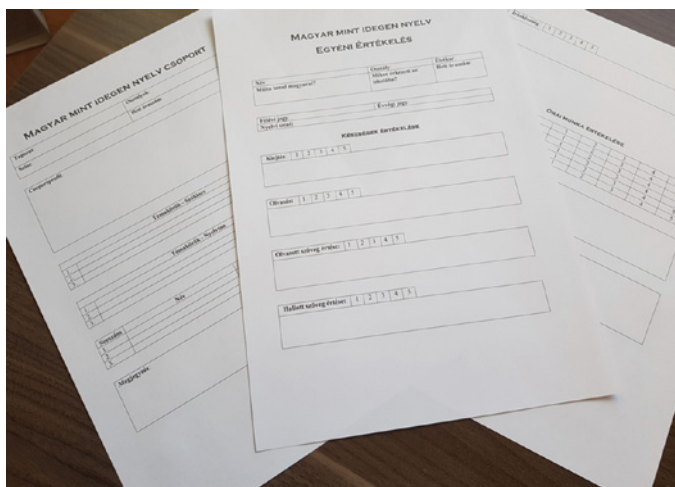
A tanulók nyelvi fejlődése éveken keresztül követésre kerül, egyéni értékelést kapnak, és arról is egyénenként születik döntés, hogy ki, mikor integrálható, mikor mehet nyelvtan és irodalomórákra. A gyerekek általában két év MID órán való részvétel után heti két óra fejlesztést kapnak, de emellett a fejlesztő óra mellett már bent ülnek a magyar nyelv és irodalomórákon is. Az integráció néha egy év után is megtörténhet, ha ez nem megterhelő a gyermek számára. Ilyenkor természetesen a szülőkkel, kollégákkal is egyeztetni kell, próbaórákra jár a tanuló. Azonban az is előfordulhat, hogy két év után sem integrálódik valaki, például ha a Magyarországon való tartózkodását traumaként éli meg, vagy további készségfejlesztésre szorul. A legfontosabb cél az általános iskolában a motiváció növelése. Még ha a gyermekek nem is szeretik meg a nyelvet, jó, ha legalább elfogadják, hogy magyarul kell tanulniuk, és belenyugszanak a jelenlegi helyzetükbe. Mivel külföldi állampolgárként később a gimnáziumban is valószínűleg MID órákra fognak járni, és a jelenlegi szabályozásoknak megfelelően B1-es nyelvi szintű érettségi vizsgát fognak tenni, nem kell erőltetnünk a magyar nyelv tanulását. Ugyanakkor azoknál, akik nagyon szeretnének tanulni és mindenképpen magyar középiskolába, egyetemre akarnak járni, másfajta hozzáállásra van szükség. Ezen is látszik, hogy mennyire rugalmasnak és egyénre szabottnak kell lennie ennek a tantárgynak.

Tanév végére minden tanár kétféle értékelést készít el: gyermekenként egy-egy egyéni és csoportos. Az utóbbira azért van szükség, mert a tanári fluktuáció miatt sokszor előfordul, hogy nem ugyanaz tanítja a tanulókat a következő évben. Az értékelés segítségével kialakulhat egy kép arról, hogy körülbelül mi történt az előző tanévben. A tanárok a csoportos értékelő lapon bemutatják a csoportot, felsorolják a tanult témaköröket, szóincset és grammatikát, a gyerekek félévi, valamint év végi osztályzatát. Ezenkívül megjegyzések írására is van lehetőségük. Természetesen a csoportok összetétele is változhat, de a következő tanévben ez az értékelőlap kiindulásnak jól használható.

Az egyéni értékelőlapon a tanulók készségekre lebontott szöveges értékelése szerepel. Megjelenik a gyermek nyelvi szintje, hogy mióta tanul magyarul, mikor került az iskolába és heti hány órában van lehetősége magyar mint idegen nyelv órára járni. A készségeknél pedig szöveges értékelést kapnak a kiejtésükről, a hangos olvasásukról, az olvasott és halott szövegértésükről és az íráskészségükről. A tanuló szorgalmára és órai magatartására is kitérhetnek a tanárok, de nem részletesen.

Az egyéni értékelőlap legfontosabb része a fejlesztendő területek rubrika, ahová részletezni tudják, hogy mi az, amivel a következő tanév során foglalkozni kell majd. Ez a szöveges értékelés kerül számszerűsítésre az év végi osztályzathoz. Korábban felmerült egy kérdés arra vonatkozóan, hogy az, aki magyar mint idegen nyelvet tanul, hogyan kaphat ötös osztályzatot, illetve aki kezdő csoportba jár, hogyan kaphat ugyanolyan jelest, mint az, aki haladó csoportban van. Ez egyáltalán nem jelent problémát, hiszen a gyerekeket önmagukhoz és a csoportjukhoz mérten is értékelhetjük. A vitás

ügyek elkerülése érdekében a bizonyítvány megjegyzés részébe leírhatjuk, hogy a tanuló magyar nyelv és irodalom tantárgy helyett magyar mint idegen nyelvet tanult – hozzátéve az aktuális nyelvi szintjét. Így látható, hogy valaki például kezdő magyar-tanulónként szerzett jelest, míg mások haladóként.

3. ábra: Magyar mint idegen nyelv egyéni és csoportos értékelőlap (ld. 1. és 2. sz. melléklet)

4.3. Tananyagfejlesztések, tartalom alapú nyelvoktatás és továbbképzések

A nagy óraszám, valamint a kevés gyermekeknek szóló tankönyv miatt általában saját szerkesztésű tananyagokkal és feladatlapokkal készültünk az általános iskolai MID órákra. Úgy gondoltunk, hogy nagy szükség lenne egy olyan tanári segédkönyvre, amelyben témakörönként válogatott feladatlapok és játékok találhatóak. Ebből a segédkönyvből egy, a test és egészség témájú fejezet el is készült és a mai napig használatban van az iskolában. Sajnos a projekt támogatás hiányában elakadt, de inspirációt nyújtott az iskolától később teljesen függetlenül elinduló MidKid.org weboldalunkhoz, amit Kasikci Katalinnal közösen szerkesztünk.

Az évek során problémák merültek fel a magyar nyelven tanult tantárgyakkal, illetve a középiskolai központi felvétellel kapcsolatban is. Az alsó tagozaton elsősorban a környezetismeret tantárgy ró nagy terhet a tanítókra, amely a magyar anyanyelvű gyermekek számára is szokott nehézséget okozni. A felső tagozaton pedig inkább a matematika tantárgy, valamint a középiskolai felvételi eljárás során megírandó központi felvételi vizsga jelentett problémát. Ezért próbáltunk erre a két tantárgyra koncentrálni a MID órák keretén belül egy-egy tartalomalapú nyelvórával, szókincsfejlesztő, szövegértés-fejlesztő feladatlapok elkészítésével. A 2015/2016-os tanévben a felsős matematika

MID órákon való bevezetésével kezdtünk foglalkozni, de ez a projekt idő hiányában megakadt, később Domonkos Dóra kolléganőnk indította újra a 8. évfolyamon.

2014-től minden évben tartottunk bemutatóórákat, továbbképzéseket és műhelymunkákat, elsősorban közoktatásban dolgozó (X. kerületi) pedagógusok számára.

5. Összegzés

Az Orchidea Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola és Gimnáziumban nagy lehetőségek rejlenének a magyar mint idegen nyelv kutatása, tananyagkidolgozás és fejlesztés szempontjából. Az utóbbi években egy olyan rugalmas, mégis szabályozott rendszer létrehozására került sor, melynek sikerült elhárítania a tanulók és tanárok fluktuációjából adódó és egyéb okokból elének gördülő akadályokat. A kialakult rendszer az egyéni és csoportos értékelésekkel egyfajta folyamatosságot tudott biztosítani a külföldi tanulók magyar nyelvtanulásában. A gyermekek nyelvtudása rengeteget fejlődött, az eredményeik és az esélyeik a továbbtanulásra sokat javultak. Több támogatással és megbecsüléssel valószínűleg többet tudtunk volna tenni, de talán mégis szolgálhatunk példaként más iskolák számára.

Referencia

- 23/2013. (III. 29.) EMMI rendelet 6. melléklete, *Magyar mint idegen nyelv kerettanterv 1-12. évfolyam számára*, letöltve: 2019.05.17.: http://kerettanterv.ofi.hu/07_melleklet_miniszter/k1_07_egyeb/index_magyar_idegen.html
- 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 7. melléklete, módosítva a 34/2014. (IV. 29.) EMMI rendelet 8. mellékletének megfelelően, *Nyelvi előkészítő évfolyam kerettanterve*, letöltve: 2019.05.17.: http://kerettanterv.ofi.hu/07_melleklet_miniszter/7.1_NYEK/index_nyelvi_elokeszito.html
- 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 6. § (6) *Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról*, letöltve: 2019.05.17.: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700100.KOR>
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete, *A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról*, In: Magyar Közlöny (2012. évi 66. szám), letöltve: 2019.05.17.: http://www.budapestedu.hu/data/cms149320/MK_12_66_NAT.pdf
- Australian National Curriculum* (2014), letöltve: 2019.05.17.: <https://www.australiancurriculum.edu.au/resources/student-diversity/students-for-whom-eald/>
- Együtthaladó – Migráns gyermekek az iskolában* (2010-2018), weboldal: <http://www.egyutthalado.uni-miskolc.hu/>
- Közös Európai Referenciakeret 3.3* (2014), letöltve: 2019.05.17.: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/table-1-cefr-3.3-common-reference-levels-global-scale>
- Oktatási Minisztérium (2004). *Interkulturális pedagógiai program*, letöltve: 2019.05.17.: <http://www.nefmi.gov.hu/nemzetkozi-kapcsolatok/interkulturalis/interkulturalis>

1. sz. melléklet

Magyar mint idegen nyelv
Egyéni Értékelés

MAGYAR MINT IDEGEN NYELV EGYÉNI ÉRTÉKELÉS

Név:	Osztály:	Életkor:
Mióta tanul magyarul?	Mikor érkezett az iskolába?	Heti óraszám:

Félévi jegy:	Évvégi jegy:
Nyelvi szint:	

KÉSZSÉGEK ÉRTÉKELÉSE

Kiejtés:	1	2	3	4	5

Olvasás:	1	2	3	4	5

Olvasott szöveg értéke:	1	2	3	4	5

Hallott szöveg értéke:	1	2	3	4	5

Íráskészség:	1	2	3	4	5
--------------	---	---	---	---	---

--

ÓRAI MUNKA ÉRTÉKELÉSE

Házi feladata mindig kész	1	2	3	4	5
Órán önállóan dolgozik	1	2	3	4	5
Csoportban és párban dolgozik	1	2	3	4	5
Kreatív	1	2	3	4	5
Tanuláshoz való hozzáállása	1	2	3	4	5
Szófogadó	1	2	3	4	5

Fejlesztendő területek:

--

Megjegyzés:

--

2. sz. melléklet

Magyar mint idegen nyelv csoport

MAGYAR MINT IDEGEN NYELV CSOPORT

Tagozat:	Osztályok:
Szint:	Heti óraszám:

Csoportprofil:

--

Témakörök - Szókincs

1.	
2.	
3.	

Témakörök - Nyelvtan

1.	
2.	
3.	

Sorszám	Név	Osztály	Félévi jegy	Évvégi jegy
1.				
2.				
3.				

Megjegyzés:

--